

การเปรียบเทียบการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่ายก่อนการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ
และหลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ กรณีศึกษา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

มัลลิกา เทาหศิลป์สมจิตร

TH 0009618

25 ส.ค. 2548

190614

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ตุลาคม 2547

ISBN 974-9739-97-3

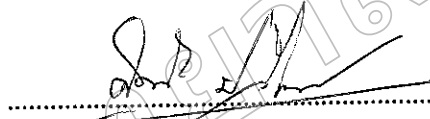
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

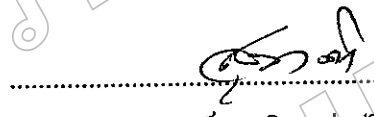
อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชี
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

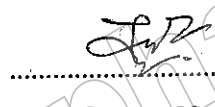
อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.ศิลปชัย ปวีนพงษ์พัฒน์)

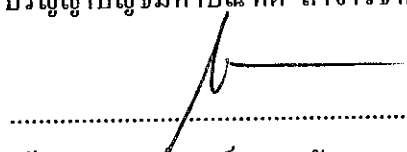
คณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์

.....ประธาน
(ดร.ศิลปชัย ปวีนพงษ์พัฒน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุชาติ เหล่าปรีดา)

.....กรรมการ
(ดร.จุลสุชดา ศิริสม)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จรัส นกรรจ์แดง)
วันที่ 9 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

30 ส.ค. 2548

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร. ศิลป์ชัย ปวีณพัฒน์พงษ์
ประธานกรรมการที่ปรึกษางานนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจน
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง
เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร. ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์ ดร. จุตสุชดา ศิริสม และ อาจารย์สมศักดิ์
ประถมนศรีเมฆ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา รวมทั้งคุณพ่อคุณแม่ พี่ น้อง
ครอบครัว และเพื่อน ๆ ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยบูรพา
สมาคมนักบัญชี และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ที่ช่วยจัดตั้งหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต
และให้โอกาสได้เข้ารับการศึกษานี้ในหลักสูตรนี้

มัลลิกา เถาหิศิลป์สมจิตร

45922323: สาขาวิชา: การบัญชี; บช.ม. (การบัญชี)

คำสำคัญ: การจัดการกำไร/ รายการพึงรับพึงจ่าย/ คณะกรรมการตรวจสอบ/ ตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย

มัลลิกา เลหาศิลป์สมจิตร: การเปรียบเทียบการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย
ก่อนการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและหลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ กรณีศึกษา:
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (A COMPARISON OF EARNING MANAGEMENT BY
ACCRUALS BEFORE AND AFTER ESTABLISHING AUDIT COMMITTEE: EVIDENCE
FROM THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: ศิลป์ชัย
ปวีณพงษ์พัฒน์, บช.ด. 48 หน้า. ปี พ.ศ. 2547. ISBN 974-9739-97-3

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบปริมาณการจัดการกำไรก่อนและ
หลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย ข้อมูลที่ใช้ในการทดสอบจะใช้ทุกหมวดอุตสาหกรรม ยกเว้นบริษัทที่อยู่ใน
กลุ่มเงินทุนหลักทรัพย์ กลุ่มธนาคาร กลุ่มประกันภัยและประกันชีวิต ข้อมูลที่ใช้ในการทดสอบ
แบ่งเป็น ข้อมูลก่อนจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบใช้ข้อมูลจากงบการเงินปี พ.ศ. 2538 - พ.ศ. 2541
และหลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบใช้ข้อมูลจากงบการเงินปี พ.ศ. 2542 - พ.ศ. 2545

วิธีดำเนินการวิจัยใช้รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารเป็นตัวแปร
ในการวัดการจัดการกำไร โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยค่าสัมบูรณ์ของรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจาก
ดุลยพินิจก่อน และหลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 รายการพึงรับพึงจ่าย
จากดุลยพินิจของผู้บริหารนี้ เกิดจากผลต่างระหว่างยอดรวมการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่าย
และรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานที่ประมาณขึ้น โดยใช้สมการวิเคราะห์
ความถดถอยภาคตัดขวาง ตามตัวแบบของ Jones (1991)

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยค่าสัมบูรณ์ของรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของ
ผู้บริหารหลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ มียอดน้อยกว่าก่อนการจัดตั้งคณะกรรมการ
ตรวจสอบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงอาจสรุปได้ว่า การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีผล
ต่อการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย

45922323: MAJOR: ACCOUNTANCY; M.ACC. (ACCOUNTANCY)

KEY WORDS: EARNING MANAGEMENT/ DISCRETIONARY ACCRUALS/ AUDIT
COMMITTEE/ THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

MALLIKA LAOHASILPSOMJIT: A COMPARISON OF EARNING
MANAGEMENT BY ACCRUALS BEFORE AND AFTER ESTABLISHING AUDIT
COMMITTEE: EVIDENCE FROM THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND. ADVISOR:
SINCHAI PRAVEENPONGPAT, Ph.D. 48 P. 2004. ISBN 974-9739-97-3

The objective of this research is to compare earning management before and after establishing audit committee of listed company in the Stock Exchange of Thailand. Data was collected from financial statement of all sectors excluding Finance and Securities, Banking, Insurance sector. Data was separated into two groups, year 1995 - 1998 and 1999 - 2002, to represent accruals before and after establishing audit committee, respectively.

The research used the discretionary accruals as the proxy for earning management. They analysis focus on comparing absolute mean of discretionary accruals at significant level 0.05. The discretionary accruals were the difference of the changes in total accruals and non-discretionary accruals, which was estimated from cross sectional regression analysis Jones' 1991 model.

The result shows that mean absolute of discretionary accruals after establishing audit committee is less than those before establishing audit committee. However, the mean statistics are not significant. This may be concluded that establishing audit committee has no impact on earning management by discretionary accruals.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิด.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
นิยาม	7
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
รูปแบบของการจัดการกำไร.....	9
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับการกำกับดูแลที่ดี.....	11
รูปแบบคณะกรรมการ.....	12
คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee).....	13
วรรณกรรมปริทัศน์.....	15
วรรณกรรมปริทัศน์เกี่ยวกับการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย.....	15
แบบจำลองการใช้รายการพึงรับพึงจ่ายของ Jones' 1991	17
วรรณกรรมปริทัศน์ คณะกรรมการตรวจสอบและการจัดการกำไร	20

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	23
ลักษณะประชากร.....	23
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	23
ตัวแปรและการวัดค่า.....	24
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	24
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
วิธีการดำเนินการวิจัย	28
การทดสอบสมมติฐาน	29
4 ผลการวิจัย.....	30
ผลการวิจัย.....	30
ผลการหาการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของ ผู้บริหาร.....	30
การหาเฉลี่ยค่าสัมบูรณ์ของรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของ ผู้บริหาร.....	34
การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยค่าสัมบูรณ์รายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจ ของผู้บริหาร.....	35
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	36
สรุปผลการศึกษา.....	36
ข้อเสนอแนะ	37
บรรณานุกรม	39
ภาคผนวก	41
ภาคผนวก ก วิธีปฏิบัติสำหรับผู้บริหารต่อการกำกับดูแลที่ดี.....	42
ภาคผนวก ข ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมและจำนวนบริษัทที่ใช้ศึกษา	46
ประวัติย่อของผู้วิจัย	48

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 สรุปการใช้ข้อมูลงบการเงินในการทำวิจัย.....	24
2 สรุปค่าเฉลี่ยผลรวมการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ.....	30
3 ผลการคำนวณหาการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวม และการเปลี่ยนแปลงยอดรายได้ และสินทรัพย์ถาวร ของข้อมูลประมาณการ.....	31
4 สรุปค่าทางสถิติของสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรายการพึงรับพึงจ่ายรวมกับการเปลี่ยนแปลงยอดรายได้ และสินทรัพย์ถาวร	32
5 แสดงค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงยอดรายได้และค่าเฉลี่ยสินทรัพย์ถาวร ก่อนจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและหลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ	33
6 แสดงค่าเฉลี่ยค่าสัมบูรณ์และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารก่อนและหลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ.....	34
7 แสดงค่าทางสถิติของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยค่าสัมบูรณ์ของรายการพึงรับพึงจ่ายที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ก่อนและหลังการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ	35

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวความคิด

5

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University